

ІЛЬІН Олександр Борисович (1920 — 22. 10. 1993, Кіровоград) — колекціонер. Навч. у Моск. торф'яному інституті. Працював електриком на масложир. комбінаті, у домоуправлінні, тресті їдалень Кіровограда. У краєзнав. музеї та Наук. б-ці ім. Д. Чижевського у Кіровограді зберігається «Кунсткамера О. Ільїна» (пам'ятки археології, ікони, живопис, скульптура, графіка, вироби зі срібла, порцеляни, предмети побуту, техніки). Серед пам'яток археології (136 од.) — кам'яні сокири, булави вироб. й сакрал. призначення раннього, серед. і пізнього бронз. періодів; дві провушні безобушкові сокири (кін. 3 — поч. 2 тис. до н. е.) та кельт (2 тис. до н. е.); керам. посуд дніпро-донец. (4 тис. до н. е.), трипіл. (4–3 тис. до н. е.), сабатинів. (14–12 ст. до н. е.), білогруд.-чорноліс. (11–8 ст. до н. е.) культур. Еллініст. пам'ятки репрезент. теракотою, чорнофігур. та червонофігур. керамікою. Давньорим. експонати (4–2 ст. до н. е.) — теракот. світильники, глечики для олії, фрагмент антропоморф. посудини із зображенням медузи, голівка іграшки у вигляді рим. воїна; посуд черняхів. культури, що тяжіла до форм рим. мистецтва. Іконопис (52 од.) представлено профес. і «нар.» пам'ятками. Наявні храмові ікони «Богоматір Одигітрія (Провідниця)» (кін. 16 ст.) та «Покрова Пресвятої Богородиці» (серед. 18 ст.); три хатні ікони — дві написано у традиціях рос. сакрал. живопису й належать до типу «Богоматері Казанської», третя — «Богоматір Охтирська» (у традиції укр. живопису епохи рококо; усі — 18 ст.); «Св. Георгій-Змієборець» (кін. 18 — поч. 19 ст.); «Неопалима Купина», «Успіння Пресвятої Богородиці» (обидві — 19 ст.); ікони мініатюр. живопису та бічні стулки 18 ст. із зображеннями архангела Гавриїла, Богоматері, Різдва Христового та Різдва Пресвятої Богородиці, св. Єфросинії Полоцької, Катерини, Мойсея Угрина, Килика та Улити, Кирила Білозерського, Олександра. Реліг. мистецтво презентовано також літографіями, іконами та образами на металі, гравюрами, різьбленням на перламутр. мушлях, чашах, хрестами (напр., напрестол. сріб. хрест серед. 18 ст.). У зібранні світського живопису — картини та етюди В. Федорова, портрети, пейзажі, жанр. сцени (усі — 19 ст.); портрет Катерини II в гетьман. одязі

(авторство нез'ясовано); копія картини «Мадонна в кріслі» (кін. 19 ст.) Рафаеля. Скульптура представлена бронз. портретом Павла I та погруддям Петра I, фігурою Будди, композицією «Силен, вихователь Вакса» (1904, Неаполь). Серед найцінніших експонатів — сріб. кухоль І. Равича (поч. 18 ст.) та китай. порцелян. ваза (18 ст.). У зібранні побут. речей та сріб. посуду 19–20 ст. — шати для Четвероевангелія, скринька й кухоль фірм Норбліна (Варшава) та Колліна (С.-Петербург); ложки, ножі, портсигари, зроблені у майстернях Поортена, Штумпфа, Хлебникова, Кордеса та ін.; два ополоники неокласич. стилю фірми К. Фаберже. Європ. графічне мистецтво представлене офортами та дереворитами ренесансно-барок. напрямку: мадонни П. Понтіуса та Ф. Курті, «Богоматір Нев'янучий цвіт» (кін. 18 ст., Венеція), зображення євангелістів, виконані С. Назаровим, І. Максимовим, В. Іконниковим, О. Андреєвим, С. Юфимовим, Г. Процентом (вид. Моск. синод. друкарні та Києво-Печер. лаври, 17–18 ст.), гравюра «Коронаційний портрет Луї XVI» Й.-Г. Мюллера (1790). У графіч. зібранні Сходу — шість аркушів, виконаних у традиц. китай. техніці малюнка водяними фарбами (кін. 19 ст.). У колекції тех. предметів — звуковідтворюючі апарати (грамофон, радіоли, радіоприймачі); перфоров. стрічки для мех. піаніно; раритетні грамофонні платівки із прижиттєвими записами Ф. Шаляпіна, Т. Руффо, А. Нежданової, Л. Собінова, Е. Карузо. Окрему групу складають оптичні прилади: мікроскопи (Йена, завод «К. Цейсс»), телескопи (серед них два — системи Г. Галілея: один — поч. 19 ст., Франція, ін. — Йена, завод «К. Цейсс»). У книгозбірні понад 70 тис. прим., зокрема «Євангеліє» Мстиславця (1575), «Візантійські емалі» (1892), «Великокняжеская, царская, императорская охота на Руси» (у 4-х т.).

Рекомендована література

1. Кулибаба Ю. По следам миллионера в стоптанных башмаках // Комсомол. правда. 1995, 22 марта;
2. Кунсткамера Олександра Ільїна. Кр., 1997.

П. В. Босий

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Ільїн Олександр Борисович / П. В. Босий // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-13137>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).